



Zo thuis en gewoon mogelijk wonen

Een onderzoek naar werkzame elementen
van kleinschalige woonvoorzieningen voor
jongeren

jenn
jeugd expertisenetwerk
noord-nederland



KENNISWERKPLAATS
JEUGD FRIESLAND

Aanleiding

- Er wordt volop geëxperimenteerd met kleinschalige woonvoorzieningen (KWV)
- Momenteel nog onvoldoende beschikbaar of ontbrekend
- Ervaringen tot nu toe: succesvol maar ook kwetsbaar (en dan dreigt verplaatsing)
- Onderzoek naar ervaringen van jongeren, ouders, professionals is beperkt

Doel van het onderzoek

Achterhalen welke **factoren** leiden tot een **succesvolle plaatsing** binnen een kleinschalige woonvoorziening én leiden tot **duurzaam verblijf** en welke factoren een succesvolle plaatsing en duurzaam verblijf belemmeren

Aanpak

- Literatuurstudie
- Interviews met 9 jongeren
- Interviews met 5 ouders
- Focusgroepen met professionals
 - Werkzame elementen
 - Plaatsing van jongeren
 - De professionals, het team en de organisatie

Definitie KWV

*Een woonvorm voor een **kleine groep** kinderen en jongeren met een **combinatie van problemen** die elkaar versterken, en een **beperkt aantal professionele opvoeders**. Deze vorm van jeugdhulp biedt kinderen en jongeren een **thuis** met mogelijkheden voor **specialistische begeleiding op maat** (NJI, 2019).*

In een kleinschalige woonvoorziening...

Staat het
versterken v/h
gewone leven
centraal

Wonen geen
professionals

Heb je een
thuis met
mogelijkheden
voor
intensieve,
specialistische
begeleiding op
maat

Ligt de focus
op
continuïteit
van verblijf en
is er **geen**
maximum
verblijfsduur

Wordt **niet** meer
doorgeplaatst

Woon je in een **gewone**
woonwijk dichtbij gezin,
familie, voorzieningen

Wordt **herstelgericht** gewerkt aan een
duurzaam perspectief op wonen, zorg en
onderwijs/arbeid tijdens verblijf en daarna

Inclusiecriteria KWV binnen dit onderzoek

- Locatie **buiten een residentiële setting** in Groningen, Friesland of Drenthe;
- Een **24/7-verblijf** op één locatie van **4 tot maximaal 6** jongeren in de leeftijd van **8 tot 23 jaar**;
- **Huiselijke** setting;
- **Vast team** van professionals, **niet wonend** op de locatie waar de jongeren verblijven;
- Minimum ratio professionals–jongeren op de locatie van **1 op 6**;
- **Intensieve, individuele behandeling en/of begeleiding op maat** en zolang als nodig (onder eigen regie of toegevoegd door een collega zorgaanbieder), **met perspectief** op wonen, zorg en onderwijs/dagbesteding/arbeid tijdens verblijf en/of daarna.

Inclusiecriteria jongeren

- Combinatie van **meerdere problemen** die elkaar versterken (meervoudig complex)
- Verblijft succesvol **minimaal ¾ jaar** in een kleinschalig woonvoorziening;
- Bij voorkeur bekend bij een **Regionaal Expertiseteam Jeugd** of een vergelijkbaar gremium zoals het **Servicepunt of Team Toegang Hoogspecialistische Jeugdhulp**;

OF

- De jongere **verblijft langer dan nodig en gewenst in de JeugdzorgPlus** omdat het tot nu toe niet gelukt is om een passend vervolgaanbod te vinden/realiseren.

Uitkomsten



Zoektocht naar passende plek en goede matching

- Zoektocht naar passende plek blijkt lastig
 - Niet voldoende plekken
 - Afwijzing doordat problematiek niet past bij aanbod
- Goede match verkleint kans op herplaatsing
 - Tussen jongeren onderling, tussen jongere en begeleiders, tussen jongere en locatie
 - KWV hebben niet altijd voldoende info om goede inschatting omtrent passendheid te kunnen maken

'Soms vergeet je dat jongeren ook niet met iedereen hoeven te klikken. Dus wij proberen nu wel bij de intake al te kijken, wat voor soort jongere is het? Wat vindt iemand belangrijk? Hoe is iemand?'

Volhouden en niet opgeven

- Jongeren zijn gewend geraakt aan weggestuurd worden
 - Gaan negatief gedrag vertonen
 - Na enige tijd: gedrag geen effect meer
 - Dan ontstaat rust en verandering in gedrag
- Vraagt om:
 - Tijd gunnen om te aarden, fundament te creëren en zich te hechten aan belangrijke anderen in de KWV
 - Visie op gedrag: escalatie heeft duidelijke reden en is leermoment
 - Gedrag normaliseren en uitstralen dat fouten maken mag

‘Hij kan alles doen wat hij wil, maar weggestuurd wordt hij niet. Dat lukte vroeger altijd, maar nu niet meer. Hij is nu rustiger.’

Samenwerking school & passende dagbesteding

- Biedt structuur en is investering in toekomst
- Schoolniveau en dagbesteding aansluitend bij motivatie, kwaliteiten en interesse jongere
 - Soms lastig als jongeren niet gemotiveerd zijn
 - Wat is passende dagbesteding?
- Goede samenwerking en afstemming met school/dagbesteding
 - Duidelijke afspraken, contactpersoon

'Als je nu investeert in passende dagbesteding is er een grote kans dat de jongere later zonder al te veel begeleiding eromheen zijn leven kan leven.'

Huiselijke sfeer en passende locatie

- Thuisgevoel
 - Huiselijke sfeer
 - Mooi ingerichte en sfeervolle leefruimte
 - Eigen kamer inrichten
 - Uitjes
- Passende locatie
 - Veelal rustige locatie met weinig prikkels
 - Niet te ver van voorzieningen, vrienden, familie en school

‘Het agressieve gedrag komt op het moment dat we de omgeving niet goed ingericht hebben. Het is uit overprikkeling dat de jongere zo handelt.’

Samenwerking begeleiders & jongeren

- Gelijkwaardige relatie en oprechte aandacht
 - Niet alleen maar doelgericht contact
- Duidelijk zijn, grenzen aangeven en structuur bieden
- Kleinschaligheid biedt meer mogelijkheden om directe aandacht te besteden aan de jongere
 - Bv. uitjes, relatiegebaren
- Mentor door de jongere zelf gekozen

*‘Wat er ook gebeurt,
gewoon aanwezig zijn.’*

Gelijkwaardige samenwerking met ouders

- Iedereen met zijn of haar eigen expertise aan tafel
 - Ervaringen en ideeën van ouders serieus nemen
 - Mogelijkheid mee te lezen in registratiesysteem
- Fijne samenwerking zorg voor vertrouwen in KVV
- Biedt ruimte om te werken aan herstel of verbetering contact ouder(s) en jongere
 - Zorgen voor positief contact

‘We zijn gelijkwaardig. Dat betekent dat we allemaal net zo belangrijk zijn voor het vangnet rondom mijn dochter. Maar we hebben allemaal een andere expertise. En juist die combinatie is belangrijk om haar in goede banen te leiden.’

Universele regels en individuele afspraken

- Maatwerk in begeleiding én in regels en afspraken
- Universeel geldende regels i.c.m. individuele afspraken afgestemd op de jongere
 - Samen met jongere(n) opgesteld
- Regels die autonomie zo weinig mogelijk inperken en zelfstandigheid zoveel mogelijk stimuleren

‘Groepsregels en individuele afspraken, dat past in mijn optiek bij zo gewoon mogelijk wonen.’

Toewerken naar zelfstandigheid

- Bijna 18 brengt veel stress en onzekerheid mee
 - Beperkte mogelijkheden verlenging indicatie
 - Zoeken passende vervolgplek is lastig
- Vorbereiding op zelfstandigheid is belangrijk
 - In stapjes oefenen (koken, met geld om gaan)
 - Opbouw in zelfstandigheid door afbouw in begeleiding
- Zorgen voor goede nazorg
 - Mentor, oogje in het zeil

'Als hij 18 wordt en hij gaat begeleid wonen of helemaal alleen, en hij redt zichzelf niet, dan valt hij dan. Dus we proberen dat eigenlijk eerder al te doen.'

Goede ondersteuning en begeleiding professionals

- Helpt professionals hun werk goed te doen én vol te kunnen houden
 - Kennisbevordering
 - Begeleiding, steun en waarborgen consequente aanpak
 - Veilige sfeer waarin je van fouten mag leren
- Ruimte voor maatwerkoplossingen
 - Vanuit organisatie, maar ook vanuit gemeente

‘Om aan te kunnen sluiten bij de jongere moet je continu kijken naar jezelf. De jongere verander je niet, maar je zet jezelf in als instrument.’

Welke stappen kun jij (nog) zetten op weg naar de ideale kleinschalige woonvoorziening?





KENNISWERKPLAATS
JEUGD FRIESLAND

jenn

jeugd expertisenetwerk
noord-nederland

Opname en presentatie inspiratiebijeenkomst
Eindrapport + handvaten voor de praktijk
Verdiepende webinars



Kenniswerkplaats Jeugd Friesland
www.awtjf.nl

Jeugd Expertisenetwerk Noord-Nederland
www.jennoord.nl

Benieuwd naar het ervaringsverhaal van een ouder? Volg dan gratis
onze online sessie op de Voor de Jeugd dag op 7 november!
www.voordejeugddag.nl



Meer lezen over kleinschalige woonvoorzieningen?

- [Website Kenniswerkplaats Jeugd Friesland](#)
- [Website Jeugdexpertisenetwerk Noord-Nederland](#)
- [Landelijk consortium kleinschaligheid in de jeugdhulp](#)
- [NJi kennisdossier kleinschalig verblijf](#)
- [NJi publicatie 'Richting geven aan kleinschalig verblijf'](#)
- [Publicatie Karin Nijhof ea: 'Kleinschalige groepen in de jeugdhulp'](#)
- [Publicatie Lynn van Schie ea: 'Kleine groepen bij grote problemen'](#)



Bedankt voor uw aandacht!

www.awtjf.nl

www.jennoord.nl

jenn

jeugd expertisenetwerk
noord-nederland



KENNISWERKPLAATS
JEUGD FRIESLAND